

Naša iskustva

Davorka Marinić

PRIMJENA RADIO-EMISIJA A COURSE OF SPOKEN ENGLISH NA STRUČNOJ ŠKOLI

Predajem engleski na općoj srednjoj školi i u nastavi engleskog jezika primjenjujem udžbenik Celmic: *A Course of Spoken English*, koji je popraćen radio-emisijama.

Radio-emisije sastoje se od dva dijela. Prvi dio namijenjen je dodatnom radu, koji nije vezan uz tekst u knjizi.

Drugi dio emisije vezan je uz tekst u knjizi, a sastoji se od dijaloga, vježbi sa supstitucijama, od kratkih dijaloga sa supstitucijama, »true — false« tvrdnje, kratkih kvizova itd.

Nije novost ako kažem da radio-emisije osvježavaju nastavu. Učenici redovito pažljivo slušaju tekst i aktivno odgovaraju na pitanja spikera i vrlo su ponosni ako on pohvali njihov odgovor. Takav način rada veoma je koristan i stimulira učenika da pažljivo prati tok emisije te da stalno bude aktivan.

Kao ilustraciju rada s udžbenikom i radio-emisijom prikazujem razradu metodske jedinice koja obrađuje *short answers* i strukturu *had better* a sadržajno je vezana uz londonsku podzemnu željeznicu. Naslov lekcije je *An Experience in London*.

I sat

Kako je od prethodnog sata prošlo gotovo tjedan dana, potreban je kratak »warming up«, u toku kojeg još jednom čujemo prethodnu lekciju »At the Hotel« (Lesson 4), a onda je učenici prepričavaju tako da svaki kaže po jednu rečenicu.

U toj lekciji učenici su čuli da su Lilian i William stigli u London i da su taksijem stigli do hotela. Razgovor s učenicima, ponavljanje pojedinih težih struktura u zboru i individualno iskoristila sam za uvod u slijedeći sat, jer su i u 5. lekciji Lilian i William u središtu zbivanja.

Prezentiranje novog sadržaja započinjem slušanjem ozvučenog dijaloga, a zatim uvodim novi vokabular uz pomoć slike.

Učenici odmah prepoznaju londonskog »bobbyja«, a uz pomoć dva do tri pitanja uvodim ih u situaciju u vezi s razgovorom o podzemnoj željeznici. Iz četvrte lekcije poznaju glagol to SIGN, a sada upoznaju i imenicu SIGN.

— A large crowd of people — uvodim nakon postavljenog pitanja: Are there many people in the street?, na što učenici spremno odgovaraju: Yes, there are, a na to nadovezujem rečenicu: Yes, there is a large crowd of people in the street.

Nakon tog kratkog uvoda učenici opet slušaju tekst uz zatvorene knjige. Zatim to slušaju još jednom, ali ovaj put samo jedan dio.

Ponovno uvodim rečenicu s a large crowd of people i objašnjavam s a lot of people te napišem na ploču. Isto tako uvodim i be in a hurry, koji uvježbavam zbornu s nekoliko rečenica sa supstitucijama.

U toj fazi uvodim i kratak dijalog sa tri osobe, pa ga uvježbavam tako da razred podijelim u tri skupine te svaka skupina ponavlja nakon magnetofona svoju repliku.

Taj isti dijalog ponovim sa tri učenika, a zatim opet s cijelim razredom, tako da što bolje zapamte dijalog. Posebno posvećujem pažnju intonaciji u pitanjima kao što su: *Are you sure? Don't you see?* itd.

Učenici zatim ponovno čuju dio vježbe na koji se odnosio prije opisani rad.

II sat

Budući da radim u blok-satu, nastavljam rad odmah idući sat. Slijedi slušanje drugog dijela lekcije.

Objašnjavam riječ *direction*, koju napišem na ploču te odmah uz riječ nacrtam i dva pravca ⇔ pa objašnjavam *opposite direction*. Izraz *opposite* vežem s izrazom *down the steps*, koji povežem s *downstairs* i *upstairs*, koje su svladali u prijašnjoj lekciji.

We'd better take a taxi uvježbavam pomoću snimke. Učenici u zboru i individualno ponavljaju niz rečenica u kojima se javlja ta struktura.

U kratkom dijalogu sa supstitucijama utvrđujemo znanje učenika s tom strukturom. Učenici ponavljaju dijalog poslije snimke, a zatim pojedinačno ponavljaju dijalog bez snimke.

Nakon ponovnog slušanja lekcije u cjelini dajem nekoliko True i False Statements — da bih provjerila razumijevanje učenika. U toj fazi primjenjujem još jedan kratak zadatak za provjeravanje razumijevanja.

Na ploči su još uvijek napisani izrazi i strukture koje smo obrađivali, a na grafoskopu projiciram 5 rečenica koje učenici treba da nadopune usmeno putem sjećanja.

1. There is a of people in the street.
2. Lilian and William London very well.
3. Lilian stops a to ask for
4. They go and look at the map.
5. People go home from their . . . , . . and . . .

Redovito nastaje zabuna u prvoj rečenici, gdje veoma malen broj učenika zna upotrijebiti izraz a large crowd of people. Upozoravam ih na there is a . . . , što smo već prije naučili i tražim od učenika da ponove poslije mene nekoliko rečenica s tom strukturom.

Zatim učenici i sami pokušavaju sastaviti rečenice.

Sat je gotovo pri kraju, no ostaje vremena za ponovno slušanje cijele emisije.

Kako su učenici marljivo radili čitava dva sata i već su se zamorili, dajem im kao predah da čuju dodatni dio emisije, koji govori o engleskim imenima.

Učenici već poznaju izraze first name i family name, a interesantno je za njih da saznaju da George znači farmer, da prezime Tailor dolazi od zanimanja te da prezimena Little i Armstrong proizlaze iz fizičkog izgleda, dok Forest i Woods dolazi od mjesta stanovanja.

Za domaću zadaću dobili su zadatak koji se sastoji u nadopunjavanju novog vokabulara u narativni tekst koji obrađuje situaciju iz dijaloga.

III sat

Ispravljamo domaću zadaću tako da učenici čitaju pojedine rečenice. Zatim oni ponovno čuju snimljeni tekst dijaloga i putem pitanja za provjeravanje razumijevanja osvježavamo u sjećanju sadržaj lekcije. U slijedećoj fazi učenici sami postavljaju pitanja i odgovaraju po sistemu lanca (chain questions). Pitanja su uglavnom veoma jednostavna, a ondje gdje se javlja greška, ispravljamo i pišemo na ploču. Neke od odgovora koji sadržavaju novu strukturu ili neki posebno težak idiom ili frazu ponavljaju učenici u zboru.

Takav slučaj je *cause trouble*, pa taj idiom ponovno pišem na ploču i uvježbavamo ga s nekoliko primjera.

Sad prelazimo na prepričavanje sadržaja, i to tako da ja započnem rečenicu, a učenik ponovi započetu rečenicu i dovršava je.

Dok tako prepričavamo tekst, bilježim na ploču osnovne točke pa onda pokušavam rekonstruirati sadržaj. Najprije to radi nekoliko učenika, a zatim jedan učenik ili dvoje prepriča cijeli sadržaj.

Na kraju sata provedem kratko provjeravanje znanja učenika putem zadatka s izborom. Na grafoskopu dajem učenicima zadatke:

Rush hour is the time...

- a) when people watch TV
- b) at seven o'clock in the morning
- c) when children go to school
- d) after closing of the shops itd.

Nakon svakog pitanja provjeravam odgovore učenika pa ako su pogriješili, ponavljaju pravilan odgovor.

U posljednjoj fazi rada u razredu, koji je vrlo aktivan, primjenjujem varijaciju na sadržaj lekcije, tako da nastojim primijeniti sadržaj na iskustvo učenika.

Započinjem pitanjima: Have you ever been in a large town? Have you ever got lost? What did you do, when you got lost? itd. Whom do you ask for direction? Osnovne točke stavljamo na ploču, eventualno dodajemo i koju novu riječ, ali to nastojim izbjeći.

Na osnovi glavnih misli učenici rekonstruiraju sada sasvim originalan sadržaj.

Sat završavam zadavanjem domaće zadaće. Učenik dobiva zadatak da na osnovi točaka napisanih na ploču izradi svoju varijantu sastava.

Zaključak

Rad na školi takvog tipa prilično je težak i treba mnogo strpljivosti dok postignemo kod učenika da se mogu samostalno izražavati. Ali već u drugom polugodištu, a osobito u II godini, nastavnik dobiva osjećaj da kod učenika postiže bolje rezultate i da je »response« čvršći. Stalnim slušanjem i ponavljanjem struktura i uzoraka, učenjem kratkih dijaloga napamet učenik dobiva

više znanja nego prije dok smo radili bez snimljenih tekstova, oslanjajući se samo na vlastite snage i na udžbenik.

Jasno je da rad kakav je prikazan u ovom prilogu ne možemo uvijek jednako provesti u svim razredima, ali vrijedno je pokušati, pa makar unosimo i neke varijante. Isto tako treba reći da se svaka lekcija ne obrađuje na isti način. Obrada ovisi o većem broju činilaca, koje treba uzeti u obzir prilikom planiranja sata.

Velimir Petrović

MOGUĆNOSTI UVJEŽBAVANJA REČENIČNIH STRUKTURA (TEMPORALNE REČENICE S »WENN«, »ALS« I »WANN«)

Ovladavanje jezičnim sistemom nekog jezika osnovni je činilac u procesu učenja tog jezika. Kako svi jezični elementi tek u rečenici dobivaju svoje pravo i puno značenje, usvajanje rečeničnih struktura zauzima posebno važno mjesto u nastavi stranih jezika.

Da bi učenik stekao sposobnost stvaranja novih rečenica na osnovi danog uzorka te da bi ih kasnije osmišljeno, brzo i točno upotrijebio u nekoj jezičnoj situaciji, nužno je provesti niz raznovrsnih vježbi. Rješavajući vježbe, učenik će steći naviku da automatski generira čitav niz novih pravilnih rečenica danoga tipa. Da bi pak nastavnik zadržao pažnju učenika, vježbe moraju biti raznolike, uvijek nove, a posebno je važno da po svojoj težini odgovaraju nivou jezičnih mogućnosti učenika. Pri sastavljanju ili odabiranju vježbi uvijek treba imati na umu načelo postupnosti.

Svrha je ovog priloga u tome da pokaže kako nastavnik može sam pripremiti različite tipove vježbi kad ih nema dovoljno u udžbeniku, kojim se služi u radu s učenicima. Vježbe služe za usvajanje strukture njemačke temporalne rečenice s »wenn« i »als«. Svaki nastavnik zna iz svoje prakse kako je teško naviknuti učenike da pravilno upotrebljavaju ta dva veznika. Učenici također u velikom broju griješe u upotrebi veznika »wenn« i upitnog priloga »wann«. Sve su vježbe podijeljene na tri osnovne skupine:

T — vježbe s tabelom za supstituciju

F — vježbe s fleš-karticama

O — ostale vježbe.

Vježbe pod »T« i »F« spadaju u isti tip vježbi, ali se provode na dva različita nivoa. Prvi način uvježbavanja je lakši jer u svom osnovnom stupnju primjene isključuje mogućnost da učenik pogriješi ako se drži nastavnikovih uputa. Rad pomoću fleš-kartica je viši stupanj u usporedbi s radom s tabelom za supstituciju jer je to pretežno usmeni rad, pri kome učenik reagira na vizuelni stimulus u vidu crteža, stvarajući nove rečenice po uzorku koji nastavnik napiše na ploču ili usmeno saopći. Rad s fleš-karticama je, dakle, teži oblik uvježbavanja i trebalo bi ga primjenjivati tek nakon uvježbavanja putem tabele za supstituciju.